

[Justitsministeren]

for løber man en risiko ved at ville differentiere dem yderligere for at måtte nedsætte de højeste, hvad jeg ville finde forkert.

Endelig går jeg da ikke ud fra, at hr. Bolvig ønsker nogen form for tvangsforanstaltninger over for de virksomheder, der ønsker egnsudvikling, men er enig med mig i, at det nok er ganske sundt, at virksomhederne selv er med til at finde det sted, hvor de mener de bedst kan udfolde deres virksomhed. At det i mange tilfælde må ske steder, hvor virksomhederne har tiltro til, at der er den erhvervs sammensætning, de er interesserede i at bygge på, synes jeg ikke man kan fortænke dem i. Men stadig væk erkender jeg det ønske om at bistå erhvervsliv og beskæftigelse, der ligger bag hr. Bolvigs forslag, og vi er helt indforstået med at drøfte egnsudviklingsproblemerne i erhvervsudvalget, uden at vi tror, at løsningen er den af hr. Bolvig i dag foreslåede.

Bolvig (RV):

Jeg tager meget gerne mod ministerens fremstrakte hånd, og så er jeg sådan set ikke i tvivl om, at vi kan nå et godt stykke vej i udvalget.

Jeg ønsker ingen tvangsforanstaltninger; deri er jeg helt enig med ministeren. Det er derfor, jeg ønsker, at vi skal lave opmuntringer i stedet for tvang, og det er netop baggrunden for, at jeg mener, skal vi sige, guleroden skal være større i de mindre samfund end i de mere heldigt stillede samfund, netop for at de mindre samfund kan få deres del af kagen. Når ministeren er så meget imod tvangsforanstaltninger, håber jeg, at det lover godt, når vi inden længe her i folketinget kommer til at diskutere den såkaldte lokaliseringsordning, hvor man jo fra visse sider ønsker, at de enkelte virksomheder, som vil flytte ud i egnsudviklingsområderne, skal til en sådan tvungen frivillig orientering i et lokaliseringsråd. Jeg er helt sikker på, at hvis man laver en sådan slags databank med oplysninger om de forskellige byer, hvor virksomheder kan slå sig ned, vil det yderligere være en stor fordel for de store centre, som naturligvis på papiret vil kunne vise en ansøgende fabrikant, at de har en lang, lang række fortrin at kunne tilbyde, og så vil det være endnu sværere for et lille samfund, som jo ikke på papiret kan nedskrive, at man har

højt til loftet og vidt til siderne, at man har et nærsamfund, hvor folk kender hinanden, hvor arbejdskraften er særlig god og alle disse mange ting. Så jeg håber, at vi også ud fra disse principper fremover vil være meget skeptiske, når forslaget om et sådant lokaliseringsråd kommer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis den gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om bortadopteret af institutionsanbragte børn [af Inge Krogh (KrF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 49. Fremsat 24/1 78).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Erling Jensen):

Som bekendt var det en af nydannelserne i adoptionsloven fra 1972, at overøvrigheden ifølge § 10 efter anmodning fra den sociale ankestyrelse kan tillade, at et barn, der er undergivet børne- og ungdomsforsorg, senere bortadopteret, selv om der ikke opnås samtykke fra forældrene, forudsat at hensynet til barnets tarv afgørende tilsiger, at dette sker.

Bestemmelsen åbner således mulighed for, at de såkaldte glemte børn på børnehjem eller lignende kan anbringes i privat pleje med henblik på adoption, og at plejeforældrene opnår en væsentlig sikkerhed for, at adoptionen ikke senere vil strande på grund af forældrenes modstand.

[Justitsministeren]

Kristeligt folkeparti har to gange tidligere, nemlig i 1974 og 1975, fremsat lovforslag om de glemte børn. Efter begge forslagene var der en pligt for den sociale ankestyrelse til at rejse en sag om tvangsadoption, hvis barnet inden for en ret kort periode ikke havde haft kontakt med sine forældre. Under førstebehandling tog et stort flertal i folketinget imidlertid afstand fra forslagene.

Af det forslag, vi i dag behandler, fremgår da også, at kristeligt folkeparti har opgivet at operere med bestemte tidsfrister, en udvikling, som jeg helt kan tilslutte mig. I stedet har kristeligt folkeparti opfordret regeringen til, som det hedder, at udforme et forslag, som på rimelig måde tilgodeser de glemte børns tarv. Det fremgår imidlertid ikke af kristeligt folkepartis forslag eller de sparsomme bemærkninger til dette, hvad man nærmere tænker sig at ændringerne skal gå ud på.

Selv om vi alle er enige om, at problemerne omkring de glemte børn er endog meget væsentlige, er der efter min opfattelse ikke grundlag for at gå videre end gældende lovs § 10. Tvangsadoption er et meget stærkt indgreb i barnets og forældrenes personlige forhold, og det bør kun ske, når meget vægtige hensyn taler derfor.

Jeg kan oplyse, at socialstyrelsen pr. 1. december 1976 har gennemført en undersøgelse vedrørende glemte børn. Ifølge undersøgelsen var der på undersøgelsestidspunktet i alt 101 glemte børn, hvoraf 38 var forældreløse; det tilsvarende antal glemte børn var i 1974 100 og i 1972 196.

Det er imidlertid værd at bemærke, at mens man i de to tidligere undersøgelser ikke anså et barn for glemt, hvis barnet inden for det sidste års tid f. eks. havde fået brev fra forældrene, har man i 1976-undersøgelsen anset de børn for glemt, som ikke inden for det sidste år har haft egentlig besøgskontakt med deres forældre. På grund af denne kraftige stramning af definitionen af, hvornår et barn må anses for glemt, er der reelt tale om et fald i forhold til 1974.

Undersøgelsen viser imidlertid også, at der navnlig er tale om børn, der er så gamle, at det er vanskeligt at anbringe dem i privat familiepleje, idet ca. ⅔ af de glemte og forældreløse børn var over 12 år.

Disse tal synes for mig at illustrere, at problemerne, hvor ubehagelige de end er, i hvert

fald næppe lader sig løse gennem en ændring af adoptionsloven.

På denne baggrund kan jeg ikke anbefale forslaget.

Tove Lindbo Larsen (S):

Det er nu tredje gang, kristeligt folkeparti fremsætter forslag om bortadoption af institutionsanbragte børn: i 1974 og 1975 som lovforslag og denne gang som forslag til folketingsbeslutning. Afvisningen af de to tidligere forslag har åbenbart nu fået kristeligt folkeparti til at fremsætte en opfordring til regeringen om at fremsætte forslag. Forslaget skulle åbne mulighed for bortadoption af institutionsanbragte børn uden forældres samtykke, når kontakten mellem et barn og dets forældre i nogen tid har været afbrudt.

Forskellen på de tidligere afviste forslag og dette er blot, at tidsintervallet for den afbrudte kontakt er gjort ubestemt.

Jeg kan godt følge de intentioner, der formentlig ligger bag ved beslutningsforslaget, nemlig at gøre gruppen af de såkaldte glemte børn så lille som overhovedet muligt, og det tror jeg nok alle kan være enige om, men det er min opfattelse, at den nugældende adoptionslovs § 10 giver de ønskede muligheder for adoption under hensyntagen til barnets tarv.

Eventuelle tvangsbestemmelser vil efter min opfattelse kunne skade mere, end de gavtede. Den undersøgelse, socialstyrelsen har gennemført, som netop nævnt af justitsministeren, viser os, at problemet med de glemte børn ikke løses ad den vej, kristeligt folkeparti antyder.

Med baggrund i den nugældende lov og resultatet af socialstyrelsens undersøgelser må jeg på socialdemokratiets vegne afvise dette forslag.

Pilgaard Andersen (FP):

Det er tydeligt at se, at socialdemokratiet ikke ønsker at få de glemte børn adopteret ud til familier, og socialdemokratiet har heller ikke ønsket at indgå kompromis andre steder i forbindelse med adoptionslovgivningen. Heller ikke adoptionsnævnet har været særlig velvilligt. Der ligger nok en helt anden målsætning bag, nemlig at socialdemokratiet ønsker, at børnene skal blive på hjemmene, fordi de derved indirekte kommer under ind-

[Pilgaard Andersen]

flydelse af vores pædagoger, således at der sker en dirigering også på det område.

Der er slet ingen tvivl om, hvad vi ønsker i fremskridtspartiet: vi kan udmærket følge beslutningsforslaget, for vi ønsker, at de 63 børn, som virkelig er glemte, således som vi også har fået det oplyst af ministeren, skal bortadopteres for at tilgodese børnenes tarv, så børnene får forældre i stedet for at skulle leve på institution alle deres dage. Ved at skabe mulighed for bortadoption af børnene opnår man måske også indirekte at tilskynde de forældre, der har børn på hjemmene, til at besøge dem hyppigere, for vi lægger stor vægt på, at børnene får besøg og har kontakt med deres forældre. Når det i visse tilfælde ikke sker, ønsker vi, at børnene bliver bortadopteret og kommer ud til de godt 3.000 familier, der søger adoption, men ikke kan komme i betragtning og må leve i barnløst ægteskab, simpelt hen fordi der ikke er børn nok. Også nogle af de problemer vil vi være med til at løse.

Alle her i tinget er interesseret i at tilgodese den gruppe familier, der må leve med disse problemer, og ved at gennemføre det foreliggende forslag kan vi løse begge problemer; både at tilgodese barnets tarv og hjælpe disse familier.

Det kan naturligvis diskuteres, hvor lang tid der skal gå, inden vi skal drage de konsekvenser, men jeg mener altså afgjort, at hvis der ikke har været kontakt med børnene i et års tid, må man konstatere, at der ikke er den forældretilknytning, der desværre burde være, og at man derfor varetager børnenes tarv bedst ved at bortadoptere dem og dermed give dem mulighed for at leve i et normalt familieforhold.

Det er ikke, fordi jeg vil sige noget ondt om institutioner – jeg mener, de gør et udmærket stykke arbejde – men de kan nu engang ikke give den tryghed, som jeg mener børn har krav på også i dette samfund, uanset hvilken indstilling vi har i de politiske partier. Derfor vil jeg varmt anbefale dette beslutningsforslag.

Nathalie Lind (V):

Da venstres ordfører i denne sag, fru Mette Madsen, ikke kan være til stede i dag, skal jeg på venstres vegne fremsætte følgende bemærkninger.

Både i 1974 og i 1975 har venstre givet udtryk for, at vi deler den indstilling, som ligger til grund for kristeligt folkepartis forslag om en lykkeligere tilværelse for de såkaldte glemte børn. Vi har hver gang med interesse deltaget i et udvalgsarbejde om dette spørgsmål, og det er vi også parat til nu.

Vi vil gerne se på, hvordan adoptionsloven af 1972 har virket på dette punkt. Ministeren nævnte nogle nye tal, som vi jo må behandle nærmere, og jeg forstod af disse tal, at det absolutte antal glemte børn skulle være fortsat nedadgående. Men vi må vel også have oplyst, om §§ 10 og 11 har været i brug, og hvis det er tilfældet, høre, hvad der er sket i de sager.

I kristeligt folkepartis tidligere forslag var der en fast tidsgrænse for den sidste kontakt med forældrene. Det er vi fra venstres side gået imod. Vi mener fortsat, det ville være forkert at fastsætte en sådan tidsgrænse, for vi mener, det menneskeligt set er det bedste, at hvert barns forhold vurderes individuelt.

Men nu opfordrer kristeligt folkeparti jo i ret almindelige vendinger regeringen til at komme med et forslag til ændring af adoptionsloven, og jeg ville gerne vide, hvilke tanker kristeligt folkeparti egentlig har gjort sig her, når man forlader tanken om en fast grænse.

Vi kan være enige i, at børn på et børnehjem bør følges nøje af myndighederne. Det har også før været sagt her i salen, at man kunne overveje en regel om, at de sociale myndigheder, hvis kontakten havde været afbrudt en tid, f. eks. i 6 måneder, skulle prøve at genoprette den, hvis dette var muligt, og i det hele taget følge et sådant glemte barn særlig nøje.

Vi har jo haft en diskussion om adoptionsloven i retsudvalget, og dér er det tidligere blevet oplyst over for os, at når det har været svært at få nogle af de glemte børn bortadopteret, skyldes det børnenes handicap. Måske kunne man gøre en indsats her – jeg ved godt, fru Inge Krogh også selv har sagt det før, men jeg vil gerne gentage det – ved at de adoptionsformidlende organisationer bragte sådanne børn i kontakt med de mange gode hjem, som i disse år er villige til at tage udenlandske handicappede børn til sig.

Annelise Gotfredsen (KF):

[Annelise Gotfredsen]

Ved tidligere lejligheder, hvor lovforslag om bortadoption af institutionsanbragte børn har været til behandling, har vi fra vort partis side vist forståelse for de synspunkter, forslagsstillerne har lagt for dagen, og hvor det altovervejende må blive hensynet til barnets tarv. Men vi må også gentage, at der er så mange betænkeligheder ved at ændre den nugældende lovgivning og indskrænke forældrenes rettigheder, at man må have ganske sikker grund under fødderne for at foretage disse vidtgående indgreb på dette område.

Vi kan derfor ikke umiddelbart tilslutte os kristeligt folkepartis forslag om en ændring af adoptionsloven, men vil naturligvis med opmærksomhed følge behandlingen i udvalget og søge at få nærmere oplysninger om de tanker, kristeligt folkeparti har gjort sig.

Mimi Jakobsen (CD):

Intentionerne bag dette beslutningsforslag kan vi fra CDs side principielt have sympati for. De glemte børns problemer må naturligvis fortsat gennemdiskuteres og søges løst, og deri kan alle vel være enige. På den anden side svækker justitsministerens bemærkninger efter min mening tydeligt et behov for en ændring, og forslaget vil under alle omstændigheder kræve nøje overvejelse, da der ikke gives nogen retningslinjer for, hvorledes det skal administreres.

Vi vil fra CDs side, om end med nogen skepsis så i hvert fald med interesse, følge forslaget under udvalgsbehandlingen.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Lige som andre ordførere har været inde på, deler også jeg de intentioner, som jeg føler ligger bag forslaget, men efter at have fået oplyst disse tal fra justitsministeren, må vi nok også sige, det ikke er det helt store problem, selv om jeg ikke dermed mener, at problemet er mindre for de børn, det handler om.

Jeg synes, det ville være en dårlig idé at lovgive på dette område. Jeg tror ikke, man kan løse alle problemer ved at lovgive om det, og jeg føler, at der bliver gjort, hvad der kan gøres for de børn, der er glemt.

Jeg vil ikke undlade lige at sige, at jeg synes, det er usmageligt, at fremskridtspartiets ordfører som sædvanlig begynder at tale om indoktrinering i denne forbindelse.

Ordføreren for fremskridtspartiet talte også om, at når der var gået et år, skulle disse børn betragtes som glemte. Jeg kender selv til et tilfælde, hvor en moder psykisk og socialt var gået fuldstændig i stykker og måtte indlægges på hospital, og hvor det varede 2 år, før hun var i stand til at få sine børn hjem igen. Hun havde ikke noget højere ønske i de to år, hun orkede det bare ikke. I dag er disse børn voksne, og de har det godt, og der har aldrig været problemer med dem. Det ville være forfærdeligt, hvis vi havde haft en lovgivning, der gik ud på, at disse børn, hvis ikke de havde haft besøg af deres moder et år, frit skulle kunne bortadopteres.

Vi vil afvise forslaget, men vil selvfølgelig i udvalget se nærmere på, om der er nogen som helst muligheder for at forbedre forholdene for disse børn.

Tove Jørgensen (DKP):

DKP kan ikke medvirke til dette forslag. Der er i øvrigt også nogle uklarheder i det; der står f. eks., at kontakten til forældrene skal være afbrudt i nogen tid – hvad er det for noget? Det kunne jeg godt tænke mig at få defineret lidt.

Problemet vedrører jo såvel glemte børn som glemte forældre og deriblandt især glemte enlige mødre og for den sags skyld også glemte institutioner. For de glemmes nemlig, når bevillingerne skal gives. Det er altid en ulykkelig situation, når forældre må lade børn anbringe på institutioner, og det behøver ikke skyldes manglende interesse, men simpelt hen mangel på overskud, når der findes glemte børn på institutionerne.

Vi har jo lige fået at vide, at det heller ikke er så stort et antal, som der gives udtryk for i forslaget. Som oftest er forældrene til glemte børn enlige mødre, der selv er ved at drukne i problemer. Det, der med andre ord i lige så høj grad skal løses, er problemet med forældrene.

Men hvordan hjælper vi så de glemte børn? Det gør vi ved at yde tilstrækkelige bevillinger til institutionerne, således at der er tilstrækkeligt personale til at give børnene den kontakt med og den kærlighed fra voksne, som de har behov for i det daglige. Men hvis vi også vil hjælpe børn og forældre sammen igen, er det genopbygningen af dette forhold, der må sættes på som det væsentlige.

[Tove Jørgensen]

Vi finder ikke, at man kan løse problemerne om adoptionsønsker ved at skabe problemer for andre, andre, der i høj grad har behov for samfundets støtte. Derfor er det, det hele drejer sig om, især at skabe gode, hjemlige institutioner, og så er spørgsmålet: vil kristeligt folkeparti også være med her? For det er den eneste måde, man kan løse det på, således at børnene, den dag de vender hjem til forældrene igen, ikke har knyttet sig til andre mennesker i højere grad og er blevet fremmede over for deres forældre, den dag disse er parat til at tage imod dem igen.

Bolvig (RV):

I forrige uges debatter om adoptionslovgivningen, bl. a. det radikale venstres forslag, har alle ordførere talt om barnets tarv, og det må også i denne sag være det helt afgørende. Et barns væsentligste tarv må vel være at have kontakt med forældre, leve hos en familie og møde varme og forståelse. Så lige gyldigt hvor gode vores sociale institutioner er, kan de aldrig erstatte forældre eller adoptivforældre, der betragter barnet, som var det deres eget.

Vi ved, at der er et antal forældre, der gerne ville adoptere eller tage ansvaret for de glemte børn. Det er rigtigt, der må være tale om en individuel vurdering af de sociale myndigheder for at undgå at komme i en situation som den af fru Lilli Gyldenkilde skildrede.

Selv om der ikke er mange børn, er det et problem, så længe der bare er ét glemt barn på vores institutioner. Skulle vi endelig komme i den ubehagelige situation at skulle vælge mellem, om det er forældrenes eller børnenes situation, vi især skal tilgodese, kan der efter min mening ikke være tvivl om, at det er barnets situation, vi skal tilgodese.

Det radikale venstre kan varmt anbefale forslaget, og vi vil uden skepsis gå ind i udvalgsarbejdet.

Alice Hedegaard (DR):

Retsforbundet kan godt støtte forslagsstillerne i at opfordre regeringen til at fremsætte forslag til ændring af adoptionsloven for at muliggøre bortadoption af institutionsanbragte børn uden forældres samtykke. Men – og der er et stort men – kun i de tilfælde, hvor man er 100 pct. sikker på, at kontakten

mellem forældre og barn er helt afbrudt. Det må være en lov, der tager alle menneskelige hensyn, både til børn og forældre. Der kan være mange grunde til, at en kontaktmangel opstår, så det bliver meget omfattende og ansvarskrævende for de mennesker, der skal fratage biologiske forældre retten til deres børn. Men at der er tilfælde, hvor det for barnet vil være en fordel at få et hjem, vil jeg bestemt ikke afvise.

Når man i dag ofte klarer de glemte børns problemer ved at lade dem komme i familiepleje, er det vel netop, fordi det er meget svært at tage den bestemmelse, kristeligt folkeparti opfordrer regeringen til at skabe lov-hjemmel for.

Eventuelt efter en skilsmisse kan forældrene være så psykisk medtagne, at de måske ikke har kræfter til at holde kontakten med deres børn ved lige. Når disse forældre kommer til sig selv igen, skulle de nødvendigvis kunne risikere, at deres børn er bortadopteret. Men kan det gøres, så man undgår at begå fejltagelser, tror jeg helt sikkert, det vil være til gavn for de børn, der virkelig er glemte.

Inge Krogh (KrF):

Jeg siger tak for de indlæg, der har været, hvoraf jo i hvert tilfælde nogle har været præget af sympati for forslaget. Det er fuldstændig rigtigt, at man her må tage hensyn både til forældrene og til barnet, det nye liv.

Som justitsministeren og andre har omtalt, har kristeligt folkeparti tidligere haft et lignende forslag, hvorefter der skulle kunne tages skridt til bortadoption, hvis barnet var uden kontakt med forældrene i 4 måneder; i det andet forslag gik vi op til 6 måneder, men man syntes i begge tilfælde, at det var for kort tid. Jeg vil nu sige, at 4 måneder er meget længe, specielt for et ganske lille barn, at være væk fra en fast kontakt, 6 måneder er også for længe, synes jeg, også for de noget ældre børn.

Det, vi har tænkt os, er selvfølgelig først og fremmest, at regeringen skulle komme med et andet udspil med hensyn til længden i stedet for de 4 eller 6 måneder, men vi kunne også tænke os, at der var bestemte regler for, hvordan man skulle observere truede børn på institutionerne.

Det siges, at der ikke er så mange glemte børn, og socialstyrelsen har fundet ud af, at

[Inge Krogh]

der var 101 forældreløse og glemte børn på vore institutioner i tidsrummet fra december 1975 til december 1976. Jeg tror, det er et tal, som absolut ikke stemmer med virkeligheden. Jeg har på en indirekte måde fået et bevis for, at der er flere glemte børn på institutionerne. Som bekendt har kristeligt folkeparti haft et forslag om ny svangerskabslov, og jeg har fået adskillige breve fra ansatte på institutionerne, der har fortalt, at der er mange glemte børn, og at antallet vil stige – men det er et helt andet spørgsmål. Jeg vil bare fremhæve, at man altså har skrevet til mig, at der er glemte børn, som i hvert fald ikke kan være registreret i den undersøgelse, som socialstyrelsen er kommet med.

For, som man siger, selv om et barn har kontakt med forældrene én, to, tre eller måske fire gange om året, er der jo ikke rigtig følelsesmæssig kontakt, for skal man have det, skal man virkelig kende hinanden. Det er ikke tilstrækkeligt at have kontakt et par gange om året. Hvis barnet skal få noget ud af det, skal det være betydelig hyppigere og helst daglig.

Fru Tove Jørgensen talte om dette, at den enlige moder drukner i problemerne, og fru Lilli Gyldenkilde talte om tilfælde, hvor moderen var på hospitalet. Der må kunne hjælpes i disse tilfælde; man må kunne få børnene på besøg på hospitalet eller muligvis omvendt; man burde i hvert fald kunne gøre det. Og noget lignende gælder den enlige moder, der har mange problemer.

Nu konkluderer socialstyrelsen, at der er nogle institutioner, der ikke har svaret på det spørgeskema, der blev sendt ud, og man konkluderer deraf, at så er der ingen glemte børn; det må jeg sige er en temmelig dristig konklusion.

Jeg har talt med forstandere på forskellige børnehjem, og i begyndelsen af samtalen siger de, at de ingen glemte børn har, men når man taler nøjere sammen, viser det sig alligevel, at der er glemte børn. Så kommer de pludselig i tanker om, at der vist egentlig er en fader, der har været i fængsel i al den tid, barnet har været her, vel at mærke et langtidsanbragt barn, og at man aldrig har set moderen.

Jeg har talt med forskellige socialudvalg, og de indrømmer også, at der er tilfælde, hvor barnet ville være betydelig bedre tjent med at blive bortadopteret.

I den undersøgelse, der er foretaget af socialstyrelsen, har man undladt – det skrives udtrykkeligt – at foretage nogen undersøgelser efter det kriterium, at barnet føler sig glemt. Jeg er ganske klar over, at det er en meget vanskelig undersøgelse, men jeg vil anmode regeringen, om vi kunne få en virkelig grundig undersøgelse af børn, som har været langtidsanbragt.

Der er også en anden mangel ved denne opgørelse fra socialstyrelsen. Det siges udtrykkeligt, når man taler om langtidsanbragte, at det kun vedrører den institution, hvor barnet er i øjeblikket, og der står, at det er meget vanskeligt at skaffe sig klarhed over, om barnet måske har en længere institutionskarriere, altså har været på andre hjem. Det viser også, at det ikke er nogen særlig grundig undersøgelse, men det giver den sig vel heller ikke ud for at være, og jeg vil igen henstille, at der gennemføres en grundigere undersøgelse af alle disse problemer. Jeg ved fra mit arbejde på ungdomshjem, at mange børn har en meget lang karriere: det kommer på et børnehjem, så forsøger man at tage det hjem igen, men det går ikke, og så kommer det på et andet børnehjem, måske fordi der ikke er plads på det første børnehjem, eller fordi barnet har været for vanskeligt.

Det er flere gange anført, at børn kan være blevet for gamle til at blive bortadopteret. Det er jo et endnu større incitament til at begynde så tidligt som muligt med at undersøge disse børns forhold. Det bliver også nævnt, at børnene kan være så vanskelige, at de ikke kan bortadopteret. Det havde måske kunnet undgås, hvis man var begyndt noget tidligere; hvis barnet var blevet bortadopteret i en tidlig alder, var de psykiske vanskeligheder måske ikke kommet. Fru Nathalie Lind omtalte de handicappede børn. I den forbindelse vil jeg sige, at jeg tror nok, mange er anderledes indstillet, end man var for nogle år siden: man er mere velvillig over for handicappede børn og har ikke noget imod at adoptere handicappede børn, hvilket næsten var utænkeligt for nogle år tilbage.

I denne undersøgelse bliver der også talt om, at der er kontakt med andre end forældre. Det forholder sig imidlertid sådan, at 14 af disse børn aldrig nogen sinde har kontakt, og af dem er de 8 på spædbørnshjem. Man kan tænke sig, hvilken udvikling de vil få; deres følelsesmæssige udvikling bliver i hvert

[Inge Krogh]

fald stærkt retarderet allerede til at begynde med. Der er kun 6 børn, der har kontakt hver 3. uge eller hyppigere.

Som sagt er intentionerne dels at få en forandring i loven med et bestemt tidsrum, men også en anmodning om at få en virkelig grundsig undersøgelse af de børn, der er på vore spædbørnshjem, børnehjem eller ungdomshjem.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Vi behandler her et dybt alvorligt emne, og det kræver et dybt alvorligt arbejde i tinget og i retsudvalget med det. Jeg tilsiger min medvirken til dette arbejde, og derfor har jeg kun én eneste bemærkning i dag. Den er til hr. Pilgaard Andersen.

Hr. Pilgaard Andersen hævdede, at socialdemokratiet og regeringen vanskeliggjorde, at børn kunne finde hjem, fordi socialdemokratiet og regeringen ønskede at fastholde børn på institutioner for derved at kunne dirigere og påvirke dem. Hvis dagsordenen og forretningsordenen tillader det, så lad mig have lov at sige: det var en uanstændig bemærkning, fremkommet på grundlag af en uanstændig tankegang.

Pilgaard Andersen (FP):

Ministeren kan kalde det uanstændigt, men det er bare en kendsgerning. Vi ved, at der er glemte børn på institutioner, og det synes jeg vi skal tage til efterretning, når vi får det at vide. Jeg tror også, der er flere, end vi regner med. Skal vi ikke prøve at løse problemerne for disse børn? Fremskridtspartiet vil i hvert fald gerne være med til det.

Så siger fru Tove Jørgensen, at disse problemer kan vi løse ved bare at give øgede bevillinger. Ja, vi hører ofte fra kommunisterne, at bare ved at yde større bevillinger til institutionerne klarer man problemerne, klarer man at give børnene den tryghed, de har krav på. Det vil sige, at 3 medarbejdere skal skabe denne tryghedsfølelse. Man kan også lønne dem højere eller ansætte flere på institutionerne. Nej, sådan kan man ikke opfylde børnenes behov for at have forældre; institutioner er et alternativ. Jeg vil gerne være med til at give institutioner de nødvendige bevillinger, men man kan nu engang ikke tilgodese barnets tarv ved bare at give øgede bevillinger.

Af fru Lilli Gyldenkilde fik vi at vide, at der var nogle forældre til børn på institutioner, der havde været syge i indtil 2 år. Ja men skulle der ikke være mulighed for at skabe en kontakt mellem børn og forældre? Hvis ikke, kan det ikke være af økonomiske grunde, for bistandsloven rummer i hvert fald mulighed for at opretholde en sådan kontakt. Hvad er det så? Ja men det kan da ikke være forældrene, der ikke ønsker at se deres barn i 2 år. Synes I så ikke, det var på tide, at man så på, hvad der stemmer bedst med barnets tarv? Det synes jeg.

Endnu en gang vil jeg udtale håb om, at vi får en positiv udvalgsbehandling.

Tove Jørgensen (DKP):

Nu siger hr. Pilgaard Andersen, at ikke alt klares med bevillinger, og det kan selvfølgelig være rigtigt, men det er også forkert. Så vidt jeg husker, stillede kommunisterne under augustforhandlingerne sidste år forslag om, at enkepensionister og enlige kvinder skulle have dobbelt børnetilskud, fordi de simpelt hen lever under eksistensminimum. Det stemte hr. Pilgaard Andersen og hans parti imod.

Det er også sådan, at flere bevillinger ikke kun giver mulighed for højere løn til personalet, men også for at få mere personale ansat, så der er tilstrækkelig mange mennesker til at tage sig af børnene, så de har tid til at sætte sig ned med det enkelte barn og snakke med det, simpelt hen tage sig af det. Det vil barnet have bedre af, hvis det på et eller andet tidspunkt skal hjem igen til sine forældre, og det er det, vi må tilstræbe. Vi skal prøve at give barnet så gode forhold som muligt, medens det er på institution, og give forældrene de størst mulige chancer for at få børnene hjem igen, og det er altså et spørgsmål om kroner og øre.

Pilgaard Andersen (FP):

Nu ved fru Tove Jørgensen, at vi har en helt anden indstilling til dette spørgsmål. Vi vil indrette samfundet sådan, at forældrene har en sådan rådighed over deres indkomst, at de selv har mulighed for at varetage børnenes tarv. Det er baggrunden for mine udtalelser, og det ved fru Tove Jørgensen også godt.

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

Det kræver, at de har noget økonomi at styre med, men efter hr. Pilgaard Andersens opfattelse skal pengene jo gå til arbejdsgiverne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende produktion og eksport af krigsmateriel [af Niels Helveg Petersen (RV) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 50. Fremsat 24/1 78).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Erling Jensen):

Det forslag til folketingsbeslutning, som tinget skal behandle nu, vedrører produktion og eksport af krigsmateriel. Baggrunden for forslaget er ifølge bemærkningerne, at det radikale venstre mener, at Danmark bør spille en mere aktiv rolle i bestræbelserne for at sikre en påbegyndende nedrustning. Forslagsstillerne mener, at bidraget hertil vil være en ny krigsmateriellov, og forslaget er da også vedlagt et udkast til en sådan ny lov.

Som det fremgår af folketingets forhandlinger så sent som i går, er det også regeringens opfattelse, at Danmark aktivt bør bidrage til at sikre freden og herunder bidrage til at skabe forståelse for det ønskelige i nedrustning. Danmark støtter de bestræbelser, der udfoldes med henblik på at reducere om-

fanget af våbenoverførsler. Men vi finder, at et skridt som det i det radikale venstres forslag beskrevne alene vil have mening som led i en samlet international nedrustningsaftale. Et isoleret dansk skridt vil kun have ringe, om overhovedet nogen, indflydelse på andre og langt mere betydelige våbeneksporterende landes holdning.

Regeringen har hidtil ment, at den gældende krigsmateriellov og våbenlov i det væsentligste har været et godt og tilstrækkeligt fundament for den førte våbeneksportpolitik, når man samtidig skal tage hensyn til danske forsvarsinteresser, til samarbejdet i NATO og til erhvervs- og beskæftigelsespolitikken.

Det centrale i det radikale venstres forslag er, så vidt jeg kan se, ønsket om, at der indføres et indspensabelt forbud mod eksport af krigsmateriel. De gældende bestemmelser om eksport af krigsmateriel findes ikke i krigsmaterielloven, men i våbenlovens § 6. Efter denne bestemmelse er det forbudt uden tilladelse fra justitsministeren i hvert enkelt tilfælde at udføre bl. a. materiel til land-, sø- og luftkrig. Våbenloven indeholder ingen retningslinjer for, hvornår der bør gives tilladelse til eksport af krigsmateriel, men der er flere gange her i folketinget redegjort for den praksis, der følges i justitsministeriet.

Jeg finder det rigtigt ved den givne lejlighed at gentage, hvad der herom tidligere er sagt.

Efter praksis gøres enhver anmodning om våbeneksporttilladelse til genstand for en konkret bedømmelse i lyset af dansk våbeneksportpolitik. Hovedprincippet heri har gennem en årrække været, at der nægtes eksporttilladelse til lande, der er inddraget i krigsriske begivenheder, eller til områder, hvor forholdene er så urolige eller ustabile, at de må befrygtes at udvikle sig til væbnede konflikter, herunder borgerkrig eller væbnet undertrykkelse af befolkningsgrupper. Og endelig til lande, mod hvilke der af FN er vedtaget våbenembargo.

Den i overensstemmelse hermed førte restriktive våbeneksportpolitik, der i øvrigt er på linje med de øvrige nordiske landes, har i realiteten betydet et totalt eksportforbud over for en række lande, hvor der herskede forhold som netop nævnt. Der har hidtil stået et stort flertal i folketinget bag denne restriktive våbeneksportpolitik, og der synes ikke i de forløbne år at have manifesteret sig et behov